

‘Hoe kunnen ze dit nou doen?’ Mats schopt tegen het hekwerk dat om ons schoolplein staat. Morgenochtend is er niets meer van onze school over.

‘Ik snap het ook niet,’ zeg ik. Mijn beste vriend en ik hebben alles gedaan om de sloop van het Waterland te voorkomen. We hebben de leraren gesmeekt om hier te blijven, we hebben zelfs handtekeningen verzameld. Maar de meeste kinderen vonden het geen probleem om te verhuizen, we krijgen tenslotte een grotere kantine in het Betonpark Lyceum. Alleen die naam al!

Terwijl het Waterland net een middeleeuws kasteel is, met de grote houten voordeur en versieringen op de gevel. Het ligt midden in het park en vanuit elk lokaal kijken we uit op de bomen. De donkere, houten balken aan het plafond van de kantine geven me altijd het gevoel dat ik eeuwen terugga in de tijd.

De trappen naar de eerste verdieping kraken, alsof ze me iets duidelijk proberen te maken. Mats is de enige tegen wie ik zoiets kan zeggen zonder dat hij me voor gek verklaart.

Achter ons klinken ronkende voertuigen en als ik me omdraai zie ik een grote vrachtwagen het grasveld op rijden. Op de voet gevolgd door een hijskraan met sloopkogel.

‘Shit, Ron, moet je kijken,’ zegt Mats.

Ik heb een hekel aan die bijnaam, het klinkt alsof ik een jongen ben. En Mats zegt het alsof hij mij ook zo ziet.

‘Hé,’ roept Mats naar de werkmannen. ‘Ga lekker ergens anders heen.’

De grootste van het stel grinnikt. ‘Dat wilde ik net tegen jou zeggen.’

Ze maken het hek open en rijden de wagens het plein op. Morgenochtend ligt alles hier plat.

‘Kom, we gaan.’ Mats slaat zijn been over het zadel van zijn fiets. ‘Ik kan hier niet naar kijken.’

‘Niet zo snel.’ Ik kan Mats nauwelijks bijhouden. Hij is een snelle fietser, maar als hij boos is, gaat hij nog harder. We racen langs de vaart.

‘Ik snap het gewoon niet.’ Mats kijkt me aan, zijn halflange haren wapperen in zijn gezicht. ‘Hoe kunnen ze zoiets moois nou slopen?’

‘Het gebouw is te oud,’ zeg ik. Ik denk aan de gezellige kantine, waar ik nooit meer mijn lievelingsbroodje gezond zal eten.

‘We moeten actievoeren,’ zegt Mats. We naderen het spoor, waar de slagbomen al dichtgaan.

‘Dan keten ik mezelf vast aan de voordeur,’ zeg ik. ‘En hangen we een spandoek op.’

Mats grinnikt. ‘Zoiets ja.’

We remmen af, en ik laat mijn gympen de laatste meters over de grond slepen.

En dan zie ik een man, aan de overkant, vlak langs het spoor. Ik moet drie keer kijken om het te kunnen geloven, maar dan spring ik van mijn fiets.

‘Mats,’ schreeuw ik uit. ‘Dat is opa!’

‘Ze zijn dood,’ zei ik.

‘Ze?’ Mats keek naar het graf, waar ik samen met mijn ouders een schepje zand op had gegooid.

‘Alle opa’s en oma’s,’ zei ik. Mijn vaders vader was de laatste. Hij was negentig en overleed in zijn slaap. Vredig, noemde mijn moeder het, alsof het iets positiefs was om nooit meer wakker te worden.

‘Weet je?’ zei Mats. ‘We kunnen mijn opa wel delen.’

‘Blijf staan,’ schreeuw ik naar de overkant. Willem kijkt me verward aan. Hij staat zo dicht bij het spoor dat ik er misselijk van word. Wat doet hij hier?

De gele neus van de trein doemt op en wordt snel groter. Zo'n ding gaat meer dan honderd kilometer per uur.

'Opa!' schreeuw ik boven de wind uit, maar Willem reageert nauwelijks. Straks stapt hij in paniek het spoor op!

Ik schat het aantal meters in, de wind en de alarmbellen van de slagboom verdwijnen naar de achtergrond.

Ik spring. Met twee flinke sprongen ben ik aan de overkant en ik duw Willem achteruit. We vallen achterover in het gras. De trein raast voorbij.

Wanneer het laatste treinstel voorbij is, gaan de slagbomen weer open. Het is plotseling doodstil.

Ik ga van Willem af en kom overeind. Mats staat aan de overkant, zijn armen hangen slap langs zijn lichaam.

Ik steek Willem een hand toe. Moeizaam komt hij overeind. Hij klopt de viezigheid van zijn jasje.

'G-gaat het?' vraag ik.

'En dat vraag je aan hém?' schreeuwt Mats. Hij stapt over het spoor en geeft me een duw. 'Je had wel dood kunnen zijn!'

Ik schrik als ik het besef. Mats heeft gelijk. Wat zou er gebeurd zijn als ik was blijven haken met mijn voet? Dan had ik nooit op tijd weg kunnen komen.

'Wat doe je hier?' vraagt Mats nu aan opa. 'Waarom ben je niet thuis?'

Willem kijkt om zich heen. 'Het moet hier ergens zijn...'

'Wat?'

'Het Waterland.'

'Was je op weg naar onze school?' vraag ik verbaasd. 'Waarom?'

Willem krabt op zijn hoofd. 'Het moet er liggen.'

'Wat?' vraagt Mats.

'Iets heel belangrijks, jongen.' Willem loopt weg van het spoor. 'Als opa het ziet, weet hij het wel weer.'

Willem zat altijd vol wilde verhalen, alsof hij een tiener was in het lijf van een oude man. Nu lijkt de oude man in hem het te winnen.

Mats' vader zegt dat het er allemaal bij hoort, dat Willem steeds meer dingen zal vergeten, maar ik blijf hopen op een wonder. Dat hij weer de opa wordt die hij altijd was, voor Mats, maar ook voor mij.

10 | 'Kom, opa.' Mats pakt Willem bij de arm, maar die schudt zich wild los.

'Ik... wacht even... ik weet het wel.' Willem kijkt naar mij. 'Het ligt in lokaal 12.'

'Lokaal 12?'

Willem knikt. 'Als ik nu maar wist waar de school was...'

Mats kijkt me aan, ik weet dat hij hetzelfde denkt. We kunnen er helemaal niet meer in. Wat Willem ook wil zoeken op het Waterland, het is te laat.

'Ik doe het weer, hè?' Willem kijkt om zich heen, alsof hij nu pas beseft wat er net allemaal is gebeurd.

Ik voel tranen in mijn ogen prikken als ik zie hoe verslagen Willem erbij staat. Hij weet dat hij aan het veranderen is, maar hij weet niet hoe hij het kan stoppen.

'We gaan het voor je halen, opa,' zeg ik.

'Beloofd?' vraagt Willem hoopvol. Zijn grijze haar zit warzig. Witblond, noemt hij het altijd, want hij heeft een hekel aan ouder worden.

'Beloofd,' zeg ik. 'Kom, we gaan naar huis.'

De Zonneweide is een groot nieuwbouwpand en iedere bewoner heeft een eigen kamer. Die van Willem grenst aan de grote tuin, vanuit zijn luie stoel kijkt hij uit over de planten en bloemen.

'Zijn jullie er weer?' Astrid is de leukste medewerkster die er rondloopt. Ze heeft een zwak voor Willem en zijn maffe verhalen. Zij was de een van de weinige redenen dat ik ermee kon leven dat Willem hierheen ging.

'We zijn even een ommetje gaan maken,' zeg ik snel. Ik wil niet dat Astrid weet dat Willem ervandoor was. Straks mag hij niet meer naar buiten, en ik weet dat hij gek wordt binnen.

‘Zal ik wat te drinken halen?’ vraag ik aan Mats, die naar opa kijkt. Willem staat verdwaasd in de hal, alsof hij niet meer weet hoe hij hier gekomen is.

‘Nee, dank je, we gaan.’

Mats wil de laatste tijd steeds sneller weg, maar dit is zijn record. We zijn nog geen vijf minuten binnen.

‘Meneer De Graaf?’ Astrid legt een hand op Willems schouder, die verstoord opkijkt. ‘Uw kleinkinderen vertrekken.’

Kleinkinderen, meervoud. Mats en ik hebben haar nooit verbeterd.

‘Ja, ja.’ Willem staart weer in het niets.

Astrid loopt met ons mee naar de draaideur. ‘Hij heeft een slechte dag.’

‘Volgens mij heeft hij geen goede meer,’ broemt Mats.

‘We moeten jullie wat vertellen.’ Ik had Mats’ vader nog nooit zo ernstig zien kijken. ‘Opa Willem wordt dement.’

‘Dement?’ Ik had geen idee wat dat betekende.

‘Het wordt ook wel alzheimer genoemd,’ zei Mats’ moeder. ‘Hij gaat steeds meer dingen vergeten. Kleine dingetjes, maar uiteindelijk misschien ook belangrijke dingen.’

‘Zoals onze namen?’ vroeg Mats.

‘Dat kan,’ zei zijn vader.

Ik kon het me niet voorstellen. Hoe kon Willem ons ooit vergeten?

‘Je had het nooit moeten beloven.’ Mats haalt zijn fiets van het slot.

Ik weet meteen waar hij het over heeft. ‘Maar we kunnen toch proberen om te vinden wat hij zoekt?’

‘De school wordt morgen gesloopt, Ron.’ Mats kijkt me aan. ‘Bovendien is hij in de war, dat is toch duidelijk?’

Ik haat het als Mats zo over Willem praat. Ik wil Willem blijven zien zoals hij was, de beste nepopa van de wereld.

‘We hadden eerlijk moeten zijn tegen Astrid,’ zegt Mats.

‘Straks loopt hij nog een keer weg. Wie weet waar hij dan weer heen gaat...’

‘Dan houden ze hem voortaan binnen,’ zeg ik. ‘Willem wordt gek.’

‘Dat is hij al,’ zegt Mats. ‘Dankzij hem was jij bijna dood.’

12 | Ik hoor de wagons weer langs denderen. Hoeveel seconden zaten er tussen mijn sprong en de trein? Nog geen twee.

Ik zet mijn voet op de trapper. Als Mats achter me aan wil komen, schud ik mijn hoofd.

‘Ik fiets liever alleen naar huis.’

Vanuit mijn vensterbank kan ik de hele straat overzien. Overdag gebeurt hier van alles, maar nu is het stil. Een oude vrouw laat haar hondje uit.

‘Ronja?’ Mijn moeder doet mijn kamerdeur open. ‘Wil je echt niets eten?’

Ik schud mijn hoofd. ‘Ik ben misselijk.’

Mijn moeder loopt naar me toe, de oude vloerdelen kraken op de plekken waar ze haar voeten neerzet.

‘Gaat het om je school?’

Ik wil haar vertellen over de dingen die Mats heeft gezegd, maar dan moet ik ook vertellen over de trein. Straks mag ik niet meer naar Willem toe.

‘Ja,’ zeg ik daarom maar.

‘Het wordt vast leuk op het Betonpark, lieverd.’

Dat betwijfel ik, maar mijn moeder doet mijn kamerdeur weer achter zich dicht en ik ga wat verzitten. De vensterbank zucht.

Toen mijn ouders dit huis vijf jaar geleden kochten, was ik woedend. Het was verder bij Mats vandaan en bovendien een bouwval. Hoe konden ze kiezen voor zo’n oud krot?

‘Krot?’ Willem keek me aan. ‘Krot?! Weet je wel wat voor pand dit is?’

Ik keek om me heen. Het was de eerste keer dat Mats ons nieuwe huis zag, en die snapte mijn boosheid wel.

Willem niet.

‘Dit huis heeft geschiedenis, Ronja,’ zei Willem streng. ‘Niet alles wat oud is, is saai.’

Het was zijn vaste uitspraak.

‘Daar gaan we weer,’ zei Mats lachend.

'Dit,' zei Willem en hij keek om zich heen, 'was vroeger een bakkerij.'

'Ja, hoor.' Hij wilde zeker dat ik dit huis leuk ging vinden, maar dat ging niet gebeuren.

14 | *'Dit was de etalage.' Willem wees op het grote raam van de woonkamer. 'En jouw kamer was het onderkomen van de bakkersknecht.'*

Ik dacht aan de kamer aan de straatkant.

'Er is een vensterbank,' zei Willem. 'Of niet?'

Hoe kon hij dat weten? Ik zweeg.

'De bakkersknecht zat er altijd, want je kunt vanaf daar de hele straat overzien,' zei Willem. 'Op een nacht kwamen er twee inbrekers om de kassa leeg te roven. De knecht zag ze aankomen en is naar beneden geslopen.'

'En toen?' hoorde ik mezelf vragen. Ik wilde niet meegaan in dit verhaal, maar bij Willem kon je niet anders.

Willems ogen twinkelden. 'De knecht heeft ze verjaagd, met een deegroller.'

Mats schoot in de lach. 'Doe normaal.'

Willem haalde zijn schouders op. 'Zo is het echt gegaan.'

Ik kon er niets aan doen, maar sinds die dag keek ik anders naar mijn huis, en zeker naar mijn kamer. De vensterbank werd mijn lievelingsplek. Ik zit er als ik na wil denken, ik maak er mijn huiswerk en ik kruip erin als ik niet kan slapen. Dankzij Willems verhaal is mijn huis tot leven gekomen.

Is Mats die Willem vol verhalen soms vergeten? Hij ziet alleen nog maar de man met alzheimer, die onzin uitkraamt.

Ik denk weer aan vanmiddag. Willem stond helemaal van de wereld langs het spoor, het had zijn dood kunnen worden. Wat is zo belangrijk dat hij zijn leven ervoor riskeerde?

‘Ben je er alweer?’ vraagt Astrid verbaasd.

‘Ik moet nog even iets vragen.’ Ik klop aan, doe de deur naar Willems kamer open en schrik. Binnen is het één grote bende. Willem staat bij zijn kastje en trekt alle spullen eruit. Om hem heen ligt een zee aan witte A4’tjes en alle geschiedenisboeken van de plank liggen op de grond.

‘Opa?’ Ik doe snel de deur achter me dicht.

Willem kijkt op. ‘Maria.’

Ik schrik. ‘Ronja.’

‘Natuurlijk.’ Willem buigt zich weer over de papieren.

Hij weet mijn naam niet meer. Maria was een verpleegster die vorig jaar wegging bij de Zonneweide, toen Willem er net was. Ik lijk niet eens op die vrouw!

‘Wat zoek je?’ Ik probeer zo normaal mogelijk te doen, maar het lukt me nauwelijks. Mats’ vader had gelijk, hij gaat uiteindelijk zelfs onze namen vergeten...

Willem hurkt neer en schuift wat papieren opzij. ‘Het moet hier ergens liggen...’

‘Opa?’ probeer ik nog een keer.

‘Ik weet het niet meer.’ Willem kijkt op, hij ziet er wanhopig uit tussen de papieren. ‘Ik weet het niet meer...’

‘Dat geeft niet.’ Ik hurk voor hem neer. ‘Dat komt wel weer.’

‘Ik vergeet steeds meer.’ Er staan nu tranen in Willems ogen. ‘Straks is het te laat, en kan ik het nooit meer goedmaken.’

‘Wat niet?’

‘Jullie moeten het vinden.’ Willem kijkt me aan. ‘Het geheim.’

‘In lokaal 12?’ vraag ik.

Er flitst iets van paniek in Willems ogen. ‘Hoe weet je dat?’

‘Dat zei je vanmiddag,’ herinner ik hem.

‘O ja.’ Het klinkt niet alsof Willem weet waar ik het over heb.
‘Jullie moeten naar mijn school.’

‘Jóúw school? Míjn school.’

Willem kijkt me aan. ‘Je hebt het beloofd.’

16 | Dat weet hij dan weer wel. Misschien had Mats gelijk, had ik het nooit moeten beloven. Maar nu Willem zo hoopvol naar me kijkt, kan ik niet anders. Ik wil het voor hem vinden, hoe dan ook.

‘Ik weet dat jij me gelooft,’ zegt Willem. ‘Daarom vraag ik het aan jou. Aan Mats heb ik niets.’

Ik denk aan mijn beste vriend. ‘Hoezo niet?’

‘Hij denkt dat ik gek ben.’

Ik voel dat ik bloos. Weet Mats dat zijn opa hem doorheeft? Ik wil het voor hem opnemen, maar Willem komt overeind en pakt me bij mijn schouders.

‘Het ligt op mijn plek,’ zegt hij zachtjes.

De deur gaat open en Astrid kijkt verbaasd om zich heen. ‘Alles goed hier?’

Ik knik snel.

Astrid bekijkt de zee aan papier. ‘Zoeken jullie iets?’

‘Ik heb het al gevonden.’

Ik schiet langs haar heen de gang op. Lokaal 12, een geheim, op Willems plek. Het lijkt wel codetaal. Hoe moeten we iets vinden als we niet weten wat Willems plek is en hoe het eruitziet?

We. Ik denk altijd in *we*.